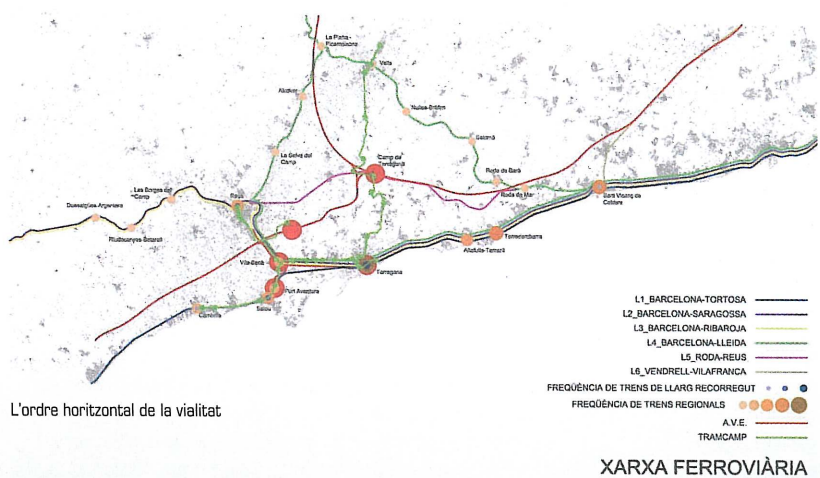
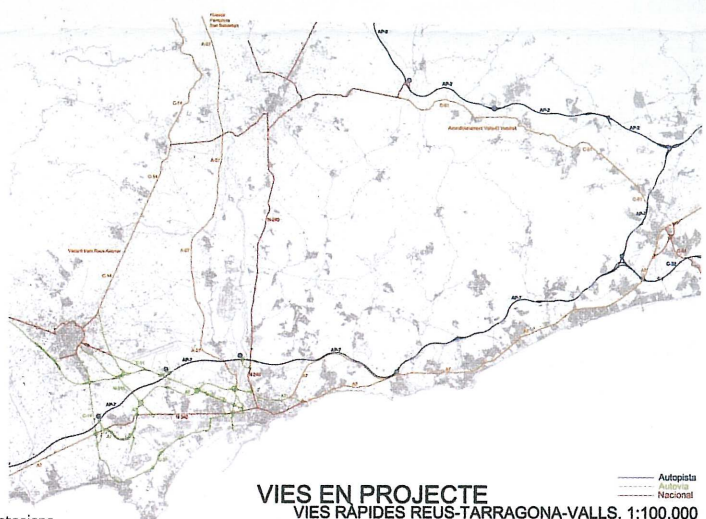

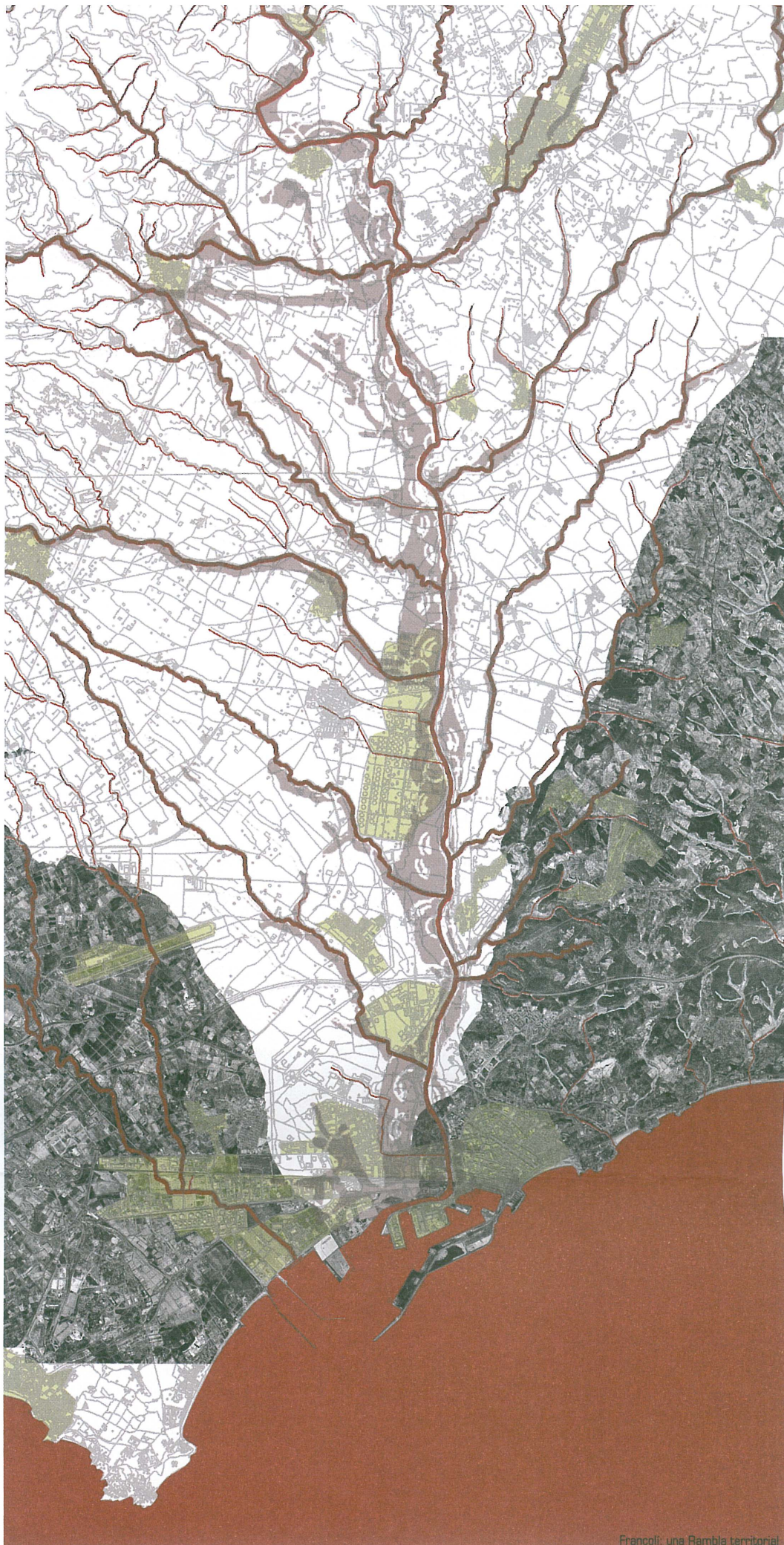
Una vall del camp asimètrica

L'ordre horitzontal de la viabilitat

Trens, línies i estacions

Francolí: una Rambla territorial

El Camp, vertical. Sebastià Jornet

La lectura d'aquest territori ha estat sempre, i és encara ara, una lectura apaisada, en la qual ha dominat sovint la mirada horitzontal sobre una franja poc profunda de la costa, aquella que es centraria en el triangle Reus-Tarragona-Salou, que concentra la major part de l'activitat econòmica del Camp, i en la qual hi són presents les grans activitats lúdiques i econòmiques de l'oci, concentrades a la costa, en l'espai de Port Aventura, i l'activitat de les indústries petroquímiques. En aquest enquadrament s'inclou també el conjunt d'infraestructures viàries i ferroviàries que se situen sobre aquesta franja estreta de sòl de poc més de quatre quilòmetres de fondària, on l'ordre natural de la geografia i l'ordre artificial de les infraestructures imposades sembla que no tinguin possibilitat d'arribar a un acord base de projecte territorial.

En aquesta mirada obsessionada en la costa i en el corredor del Mediterrani, la recent inauguració de l'estació de la Secuita, en una posició més interior que la resta de les actuacions infraestructurals realitzades fins a l'actualitat, obre la possibilitat de canviar l'ordre d'impressió sobre el territori i, en l'alternativa de l'espai paper, triar l'opció del format vertical, per tal de poder mirar de manera diferent l'espai territorial del Camp, i és en aquesta nova manera d'enfocar on el territori del riu Francolí pren força i significació. La lectura vertical del Camp converteix el riu Francolí en una rambla territorial que estructura un espai de geografia asimètrica, amb forta concentració de travesseres territorials en la vall baixa, amb un pes més gran dels assentaments urbans localitzats en aquest tram inferior, però amb un territori expectant i ple de potencialitats i capacitats en les parts mitjana i més alta de la vall.

El suport topogràfic defineix clarament les condicions d'aquest nou territori, amb una riba dreta que s'enfila fins a les muntanyes de Prades per caure, de forma sobtada, de les cotes dels 1.100 metres d'altitud fins a la cota

200, en la línia, que estableix un clar canvi de pendent, que uneix el nucli de Reus amb Alcover fins a Picamoixons, per transformar-se en una lleu tarima inclinada de pendent constant, entre el cinc i el deu per cent, fins a arribar a la llera del riu. A la riba esquerra d'aquest, el suport és més complex, aquí la serralada litoral s'acosta molt més a la costa amb cotes d'altimetria molt inferiors, tancant la vall del riu i deixant els nuclis de Tarragona, Altafulla i Torredembarra amb una evident dificultat de relació amb l'interior.

Aquesta riba esquerra, està solcada de valls més verticals i arrugades que la dreta, amb tributaris del riu més curts i a la vegada més profunds, que han estat un espai idoni per a l'assentament i la defensa dels pobles que el colonitzen.

La riba dreta és un balcó, un mirador privilegiat i estret, que té en el nucli de Puigdelí un punt d'observació singular d'aquesta lectura de secció transversal desigual. La riba dreta és el pla homogeniament inclinat, amb els límits superiors definits per la recta que enllaça els nuclis de la Selva del Camp, Alcover i Picamoixons, on els pobles de Constantí, el Morell, la Pobla de Mafumet, Vilallonga del Camp i el Rourell es troben en una posició privilegiada d'aquest espai més ampli i obert.

Si l'atenció se centra més directament sobre el riu i les vores més properes, aquesta condició dual es repeteix, de manera que per una part hi ha una ribera més estreta, més pròpia d'un riu encaixonat, mentre que per l'altra la ribera és més ampla i generosa, i a la vegada més fràgil i feble, raó per la qual ha estat el lloc propici per a l'emplaçament de la refinaria i l'ocupació amb els enllaços viaris de l'autopista i la variant de la carretera N-340, que ha escanyat el corredor fluvial, fins al punt de quasi ofegar-lo.

La vall del Francolí és un territori de doble velocitat en les transformacions de les viles i els pobles que el colonitzen, amb velocitats de transformació

molt extremades, des dels municipis i nuclis que es poden qualificar d'estacionats o de creixement baix, fins als pobles i viles de la part inferior, amb índexs molt més alts d'activitat econòmica i una major producció del parc immobiliari d'habitatges.

La capacitat dels pobles i viles de dalt ha de ser una oportunitat de reequilibri territorial. Lluny de negar el procés d'aquesta metropolitanització urbano-rural del Camp es proposa impulsar-lo, però no a partir d'un sol focus o de la dispersió vertebrada, sinó articulant-lo sobre la xarxa d'una nova ciutat real. Es propugna, doncs, una articulació del territori basada en una xarxa articulada de ciutats i pobles assenyadament densos, rics en funcions diverses i de convivència cívica. Una ordenació en la qual l'impuls de les àrees urbanes vagi aparellat amb la preservació del paisatge i el respecte per l'espai rural.

Les noves infraestructures del Camp, obsessionadament llegides en el sentit transversal al riu, han de venir a oferir una nova oportunitat d'articular un projecte territorial, on la nova traça de la N-240, no sigui únicament una via de pas a l'interior, una autovia «inter mares», sinó que ha de ser l'ocasió de relacionar millor territori interior i exterior, i on les actuals traces entre Reus i Valls, i entre Tarragona i Valls, configuren nous carrers majors a dreta i esquerra del riu. Complementàriament, la implantació d'un nou sistema de transport públic amb el tren-tram del Camp, amb un model en V invertida amb el vèrtex a la ciutat de Valls, ha de permetre relligar, articular, relacionar i intercanviar fluxos i economies en el nou territori del Camp. Altrament, aquesta nova infraestructura de la mobilitat, de geometria clarament vertical, ha de ser el suport de la potencial implantació de noves peces de significat territorial, situades estratègicament en la part superior d'aquesta rambla del Camp que ha de ser en el futur el riu Francolí.